

19.10.2017

Helsinki 19.10.2017
Asianro DKIR/1018/00.05.00/2017
Viite Opetushallituksen lausuntopyyntö kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnon perusteiden luonnoksesta
Asia Lausunto Opetushallitukselle kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnon perusteiden luonnoksesta

Opetushallitukselle

Yleistä

Kirkkohallitus pitää luonnosta kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnon perusteiksi pääosin erittäin onnistuneina. Eri osaamisalojen erityispiirteet on otettu hyvin huomioon. Perustetyön valmistelu kokonaisuutena on ollut eri tahoja osallistava ja siten ajanmukainen tapa uuden tutkinnon ja sen eri osaamisalojen perusteiden luomiselle.

Kirkkohallitus näkee hyvänä, että uusi kasvatuksen ja ohjauksen perustutkinto korostaa laaja-alaista ja pedagogista osaamista. Kolmen tutkinnon yhdistäminen sekä yhteiset tutkinnon osat tukevat hallitusohjelman mukaisen ammattireformin ajatusta tutkintojen joustavuudesta sekä päällekkäisyyksien välttämistä. On myös hyvä, että yhteisen osaamisperustan lisäksi kunkin osaamisalan erityispiirteet on otettu huomioon niihin liittyvissä tutkinnon osissa ja ammattitaitovaatimuksissa.

Kirkkohallitus pitää tärkeänä, että saavutettavuus ja esteettömyys on otettu yleisesti tutkinnon perusteissa hyvin huomioon sekä erityisesti niihin liittyvissä tutkinnon osissa. Samoin itsemääräämisoikeuden ja osallisuuden tukeminen tulee hyvin esille.

Kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnon rakenne on tarkoituksenmukainen. Tutkinnon muodostuminen tulisi kuvata tutkinnon perusteisiin luonnosta selkeämmin

Tutkinnon perusteiden työelämälähtöisyys

Työelämälähtöisyys on hyvällä tavalla otettu huomioon perusteita laadittaessa. Kirkkohallitus pitää hyvänä, että sekä työelämän että koulutuksen järjestäjien edustajien ehdotuksia on kuultu monin tavoin valmistelun eri vaiheissa.

Kirkkohallitus näkee tärkeänä, että varhaiskasvatuksen ja perhetoiminnan osaamisalaan on sisällytetty kirkon varhaiskasvatuksessa tarvittava erityisosaaminen (ammattillinen pakollinen tutkinnon osa Perheiden kanssa toimiminen ja monialainen yhteistyö Suomen evankelis-luterilaisen kirkon seurakuntien työympäristöissä B). Näin tämä osaamisala tuottaa sekä vahvaa varhaispedagogista että myös kirkon työssä tarvittavaa erityistä osaamista. Kirkon ja seurakuntien työelämän tarpeet on otettu näiltä osin huomioon.

Tutkinnon osat

a) Yhteiset ammatilliset pakolliset tutkinnon osat

Ammatillinen kohtaaminen, kasvatus ja ohjaaminen

Yhteinen ammatillinen tutkinnon osa tuottaa sekä nuoriso- ja yhteisöohjauksen että varhaiskasvatuksen ja perhetoiminnan osaamisalalle perusosaamista eri-ikäisten kasvatuksen ja ohjaamisen tehtäviin.

19.10.2017

Kirkkohallitus pitää hyvänä, että moninaisuuden kunnioittamiseen liittyvissä arviointikriteereissä (s. 7) on huomioitu myös uskonnon ulottuvuus kulttuurien ja katsomusten lisäksi, vaikka niihin liittyvää tietoa ei vaadittaisikaan. Myös omien arvojen ja asenteiden pohtiminen on yksi keskeinen ammatillisen kohtaamisen edellytys.

On tärkeää, että kasvatus- ja ohjaustehtävissä lapset ja nuoret nähdään ja heihin suhtaudutaan asiakkuuden sijasta ainutlaatuisina yksilöinä ja osallistujina. Ammattitaitovaatimusten kriteereissä tähän tulee kiinnittää huomiota.

Muutosehdotukset:

- Tutkinnon osa sisältää alaa ohjaavan keskeisen lainsäädännön, asiakirjat ja toimintaperiaatteet (s. 4). Samat näkökulmat toistuvat myös eri osaamisalojen tutkinnon osissa. Perusteiden viimeistelyssä on ratkaistava, miten vältetään päällekkäisyys sekä rajataan vain tähän tutkinnon osaan liittyvä lainsäädäntö ja periaatteet, kun opiskelijat suuntaavat eri osaamisaloille.
- Kriteereissä (s. 7) puhutaan asiakkaista. Muutosehdotus:
  - T1 toimii erilaisten *yksilöiden* kanssa huomioiden heidän tarpeitaan yhdessä työyhteisön kanssa
  - H2 toimii erilaisten *yksilöiden* kanssa huomioiden heidän tarpeitaan ja vahvuuksiaan
  - K3 toimii erilaisten *yksilöiden* kanssa huomioiden monipuolisesti heidän tarpeitaan ja vahvuuksiaan ja
  - T1 kohtaa luontevasti *erilaisia ja* erilaisista taustoista ja kulttuureista tulevia *yksilöitä*.
  - H2 viestii omalla toiminnallaan hyväksymistä ja arvostamista *erilaisia ja* erilaisista taustoista tulevia *yksilöitä* kohtaan
  - K3 luo aktiivisesti myönteistä, suvaitsevaa ja kannustavaa ilmapiiriä kohdatessaan *erilaisia ja* erilaisista taustoista tulevia *yksilöitä*
- Kriteereissä (s. 10) puhutaan työelämätaitojen ja työntekijätaitojen noudattamisesta. Ehdotus ammattitaitovaatimuksen muotoiluksi: *Opiskelija osaa noudattaa toiminnassaan työelämän arvoja, tavoitteita, käytäntöjä ja periaatteita*. Kriteereistä voisi tällöin jättää ensimmäisen kohdan kokonaan pois.
- Tutkinnon osa on hyvin laaja suhteessa sen osaamispisteisiin (15 osp). Samoja ammattitaitovaatimuksia on myös osaamisalojen muissa tutkinnon osissa. Joidenkin ammattitaitovaatimusten kriteerit ovat vaativia ja jo tyydyttävän tasolla edellytetään paljon. Päällekkäisyyksien välttämiseksi olisi perusteltua karsia yhteisen tutkinnon osan sisältöjä. Seuraavat sisällöt voisi poistaa tai niiden vaatimustasoa voisi madaltaa tässä tutkinnon osassa:
  - Puhetta tukevien ja korvaavien kommunikointikeinojen osaaminen (s. 5)
  - Lääkehoidon osaaminen (s. 6) – Tämä voidaan poistaa, koska se sisältyy muihin tutkinnon osiin.
  - ea 1 -taidot (s. 6) – Tämä voidaan suorittaa toisen tutkinnon osan yhteydessä.
  - Muutosehdotus (s. 7):
    - T1 toimii eri kulttuurien, uskontojen ja katsomusten ominaispiirteitä ja tapoja *kunnioittaen*
    - H2 toimii eri kulttuurien, uskontojen ja katsomusten ominaispiirteitä ja tapoja *kunnioittaen* ja rohkaisee yksilöitä toimimaan omaa kulttuuriaan arvostaen
    - K3 toimii eri kulttuurien, uskontojen ja katsomusten ominaispiirteitä ja tapoja *kunnioittaen ja ymmärtäen* ja rohkaisee yksilöitä toimimaan omaa kulttuuriaan arvostaen
  - Yleisimpien kasvun ja kehityksen häiriöiden tunteminen (s. 7) – Selvennettävä, minkä tasoista tietoa edellytetään.
  - Ohjaustapojen käyttäminen (s. 9) – yksilön ja ryhmän ohjaaminen voi toteutua myös pienimuotoisesti ilman erityisten ohjaustapojen käyttämistä.

19.10.2017

b) Osaamisalan pakolliset ammatilliset tutkinnon osat**Varhaiskasvatuksen ja perhetoiminnan osaamisala:****Lapsen kasvun, hyvinvoinnin ja oppimisen edistäminen**

Tämä tutkinnon osa on kasvatusta ja ohjauksena perustutkinnossa yhteinen sekä varhaiskasvatusta ja perhetoiminnan että kommunikaation ja viittomakielisen ohjauksen osaamisaloille. Lisäksi se kuuluu sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon lasten ja nuorten kasvatusta ja hoidon osaamisalaan.

Tässä tutkinnon osassa toteutuva kahden eri perustutkinnon yhteisen varhaiskasvatusta perusosaamisen varmistuminen on tärkeä asia. Käytännössä työntekijät toimivat usein laaja-alaisesti erilaisissa kasvatusta ja ohjauksen tehtävissä. Kirkkohallitus pitää tärkeänä, että yhteisen pohjan lisäksi samalla huomioidaan eri tutkintojen omaleimaisuus sekä valmistuneiden työntekijöiden erilainen rooli työelämässä. Siksi on tärkeää, että varhaiskasvatusta ja perhetoiminnan osaamisalan muut tutkinnon osat vahvistavat tämän osaamisalan opiskelijan pedagogista osaamista ja antavat monipuoliset valmiudet varhaiskasvatusta tehtäviin.

Muutosehdotukset:

- Kriteerissä (s. 85) ei mainita pedagogisen toiminnan toteuttamista, vaan kuvataan lähinnä suunnittelua ja arviointia. Siksi kriteeristö tulisi korjata ammattitaitovaatimuksen mukaiseksi:
  - T1 Suunnittelee *ja toteuttaa* lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista edistävää toimintaa.
  - H2 Suunnittelee *ja toteuttaa* tavoitteellista lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista edistävää toimintaa.
  - K3 Suunnittelee *ja toteuttaa* tavoitteellista ja monipuolista lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista edistävää toimintaa.
- Kriteerissä (s. 93) mainitaan vain kulttuuriperintö sekä kulttuurit ja katsomukset, mutta ei mainita, kenen/mihin kulttuuriperintöön tutustutaan. Varhaiskasvatusta suunnitelman perusteiden mukaan katsomuskasvatusta tutustutaan yleiseen kulttuuriperintöön sekä lapsiryhmässä läsnä oleviin uskontoihin ja katsomuksiin. Siksi kriteeristöä tulisi muokata seuraavasti:
  - T1 ohjaa lasta tutustumaan *yleiseen* kulttuuriperintöön sekä muihin *lapsiryhmässä läsnä oleviin* kulttuureihin, *uskontoihin* ja katsomuksiin.
  - H2 ohjaa lasta tutustumaan monipuolisesti *yleiseen* kulttuuriperintöön sekä muihin *lapsiryhmässä läsnä oleviin* kulttuureihin, *uskontoihin* ja katsomuksiin.
  - K3 ohjaa lasta tutustumaan monipuolisesti ja lapsilähtöisesti *yleiseen* kulttuuriperintöön sekä muihin *lapsiryhmässä läsnä oleviin* kulttuureihin, *uskontoihin* ja katsomuksiin.

Varhaiskasvatusta pedagogisen toiminnan toteuttaminen

Kirkkohallitus pitää hyvänä, että tämä tutkinnon osa keskittyy pedagogiseen toimintaan. Varhaispedagoginen osaaminen on ollut vahvaa nykyisessä lapsi- ja perhetyön perustutkinnossa eikä tätä osaamista ole syytä heikentää.

Muutosehdotukset:

- Tutkinnon osassa on päällekkäisyyttä ja toistoa Lapsen kasvun, hyvinvoinnin ja oppimisen edistäminen -tutkinnon osan osaamistavoitteiden kanssa. Siksi tutkinnon osaa olisikin syytä terävöittää ja selkeyttää, jotta pedagoginen osaaminen ja ammattitaidon syventyminen voidaan näyttää käytännön työssä. Selkeys on tärkeää myös työelämän kannalta.

19.10.2017

- Osaamisen syventymisen kannalta on tarkoituksenmukaista, että opiskelija on suorittanut Lapsen kasvun, hyvinvoinnin ja oppimisen edistäminen -tutkinnon osan ennen tämän tutkinnon osan suorittamista. Periaate on tärkeää kirjata myös tutkinnon perusteiden muodostumissääntöön.
- Tutkinnon osan sisältöjen tulisi pohjata vielä selkeämmin Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin. Luonnoksessa käytettävä kieli sekä ammattitaitovaatimukset ovat osin vanhan varhaiskasvatussuunnitelman mukaisia. Nykyisiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin kuuluu keskeisesti pedagogisen toiminnan suunnittelun ja toteuttamisen laaja-alaisen osaamisen tavoitteet, taidot ja oppimisen alueet. Ne eivät kuitenkaan näy ammattitaitovaatimuksissa tai kriteereissä. Tutkinnon osassa tulee korostua pedagogisen toiminnan tavoitteiden mukainen suunnittelu sekä käytännön toiminnan sisällöllinen monipuolisuus.
- Ammattitaitovaatimuksen (s. 160) ”opiskelija ohjaa lasta kestäväan elämäntapaan” sisältö ja kriteeristö ei ole otsikon mukainen. Esimerkiksi retki- ja leiritoiminta ei liity vain kestäväan elämäntapaan, vaan se tulisi mainita omana ammattitaitovaatimuksena. Varhaiskasvatuksessa myös perheiden osallisuus retki- ja leiritoimintaan on keskeistä ja siksi olisi perusteltua siirtää tämä osaaminen Perheiden kanssa toimiminen ja monialainen yhteistyö -tutkinnonosaan.
- Moninaisuuden hyväksyminen ja kunnioittaminen (s. 160) ei liity vain kestäväan elämäntavan osa-alueeseen, vaan katsomuksellinen ulottuvuus kuuluu siihen olennaisena osana. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa puhutaan katsomuskasvatuksesta, joka pitää sisällään erilaiset katsomukset, uskonnot ja uskonnottomuuden. Varhaiskasvatuksen työntekijällä tulee olla osaamista kohdata erilaisia uskontoja ja katsomuksia kunnioittavasti ja ohjata siihen myös lapsia. Tähän liittyvä osaaminen ei tule tutkinnon perusteiden luonnoksessa esille riittävän vahvasti. Kirkkohallitus ehdottaa, että se tulee tässä tutkinnon osassa omaksi ammattitaitovaatimukseksi tai se sisällytetään muuhun tutkinnon osaan.

Perheiden kanssa toimiminen ja monialainen yhteistyö A ja B

Kirkon työssä vaadittava kirkon oppiin ja sisältöihin liittyvä osaaminen tulee tutkinnon perusteissa ja erityisesti tässä tutkinnon osassa (B) hyvin huomioiduksi. Kriteeristö on laadittu selkeästi portaitaisesti eteneväksi.

Muutosehdotukset (A ja B)

- Kriteereissä (s. 126 ja 132) sanotaan, että opiskelija kannustaa vanhempia ja huoltajia kasvatusyhteistyöhön (H2), osallisuuteen ja vaikuttamiseen (K3). Kriteereitä tulisi selventää, koska jää kuvaamatta, kenen kanssa yhteistyö tehdään, mihin ollaan osallisia ja mihin vaikutetaan.
- Kriteeriin (s. 127 ja 133):
  - T1 käyttää keskeisiä materiaaleja, välineitä *ja menetelmiä* toiminnassaan
  - H2 käyttää monipuolisesti materiaaleja, välineitä *ja menetelmiä* toiminnassaan
  - K3 Käyttää monipuolisesti, luovasti ja elämyksellisesti materiaaleja, välineitä *ja menetelmiä* toiminnassaan
- Kriteerissä (s. 127 ja 134) puhutaan epäselvästi moniammatillisesta ja monialaisesta työstä. Kriteerissä olisi tärkeää tuoda esille eri toimijoiden roolit sekä yhteistyössä tarvittava osaaminen. Yhteistyöverkostossa toimiminen kuuluu vain kiitettävän osaamisen kriteereihin. Kuitenkin yhteistyötaidot sekä verkoston tunteminen sekä oman roolin ymmärtäminen ovat keskeinen osa työtä. Siksi tämä olisi hyvä mainita jokaisessa kriteerissä. Kiitettävän arvosanan kriteereissä mainitaan yhteistyö perhepalveluiden yhteistyöverkostoissa. Perhepalvelut -termiä ei tarvita mainintana, koska se sisältyy varhaiskasvatuksen verkostoon. Kriteeriä tulisi muokata esimerkiksi seuraavasti:
  - T1 osallistuu työyhteisössä moniammatilliseen yhteistyöhön *ja tuntee verkostoyhteistyön periaatteet*

19.10.2017

- H2 osallistuu *työyhteisössä* moniammatilliseen yhteistyöhön sekä työtehtävänsä mukaisesti *monialaiseen verkostoyhteistyöhön*.
- K3 osallistuu vastuullisesti ja työtehtävänsä mukaisesti moniammatilliseen ja monialaiseen yhteistyöhön työyhteisössään *sekä verkostoissa ja tiedostaa oman roolinsa siinä*.

Muutosehdotukset (B)

- Kriteerit Raamatun ja kirkon opin tuntemisesta on tällä hetkellä kirjattu vain perhetapahtuman järjestämisen yhteyteen (s. 133). Luontevampi paikka tälle on toiminnan järjestämisen ja siihen liittyvien kriteerien yhteydessä. Luterilaisen uskon keskeiset sisällöt ja muodot ehdotetaan lisättäväksi hengellistä elämää ja kristillistä juhlaperinnettä kuvaavaan kriteeriin (s. 131):
  - T1 tarjoaa virikkeitä lapsen ja perheen hengelliseen elämään ja kristilliseen juhlaperinteeseen *hyödyntäen luterilaisen uskon keskeisiä sisältöjä ja muotoja (jumalanpalvelus, katekismus, kaste, ehtoollinen, rukous)*
  - H2 tarjoaa erilaisia virikkeitä lapsen ja perheen hengelliseen elämään ja kristillisiin juhlaperinteisiin *hyödyntäen monipuolisesti luterilaisen uskon keskeisiä sisältöjä ja muotoja (jumalanpalvelus, katekismus, kaste, ehtoollinen, rukous)*
  - K3 tarjoaa ideoita ja monipuolisia virikkeitä lapsen ja perheen hengelliseen elämään ja kristillisiin juhlaperinteisiin *hyödyntäen monipuolisesti ja perustellen luterilaisen uskon keskeisiä sisältöjä ja muotoja (jumalanpalvelus, katekismus, kaste, ehtoollinen, rukous)*
- Seuraavat kriteerit (s. 133) ehdotetaan siirrettäväksi perhetapahtuman toteutuksesta lapsen ja perheen kristillisen identiteetin vahvistamisen yhteyteen:
  - T1 käyttää jotain kirkon varhaiskasvatuksen menetelmää
  - H2 käyttää erilaisia kirkon varhaiskasvatuksen menetelmiä
  - K3 käyttää monipuolisesti, luovasti ja tilanteeseen sopivalla tavalla kirkon varhaiskasvatuksen menetelmiä
- ja
  - T1 tuntee keskeiset Raamatun kertomukset ja osaa hyödyntää joitakin niistä toiminnassaan
  - H2 tuntee keskeiset Raamatun kertomukset ja hahmottaa Raamatun kokonaisuutta sekä hyödyntää Raamatun kertomuksia toiminnassaan
  - K3 tuntee monipuolisesti Raamatun kertomuksia ja hahmottaa Raamatun kokonaisuuden sekä hyödyntää monipuolisesti Raamatun kertomuksia toiminnassaan

Nuoriso- ja yhteisöohjauksen osaamisala:

Nuoren kasvun ja hyvinvoinnin edistäminen

Nuorten hyvinvointia, fyysistä ja psyykkistä terveyttä sekä aikuiseksi kasvamista voidaan vahvistaa olemalla läsnä nuorten elämässä ja kunnioittamalla nuorten moninaisuutta. Nuoren itsetuntoa ja itsetuntemusta tuetaan kannustamalla ja antamalla palautetta. Identiteettiä ja kokemusta itsestä luodaan tilanteissa, joissa nuorella on mahdollisuus saada onnistumisia ja löytää uusia taitoja ja puolia itsestään. Erityisen tärkeää tämä on kriisitilanteiden koskettaessa nuorta. Tutkinnon osa antaa hyvät valmiudet nuorten kohtaamiseen ja kasvun tukemiseen.

Muutosehdotukset:

- Kriteeriin (s. 107):
  - T1 toimii *YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen* ja nuoren edun huomioiden ja noudattaa lastensuojelulain mukaista ilmoitusvelvollisuutta

19.10.2017

- H2 toimii *YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen ja* nuoren edun huomioiden ja noudattaa lastensuojelulain mukaista ilmoitusvelvollisuutta
- K3 toimii *YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen ja* nuoren edun huomioiden ja noudattaa lastensuojelulain mukaista ilmoitusvelvollisuutta
- Kriteeriin (s. 109):
- T1 tukee *ohjaustoiminnallaan nuoren* hyvinvointia ja terveellisiä elämäntapoja
- H2 tukee *ohjaustoiminnallaan nuoren* hyvinvointia ja terveellisiä elämäntapoja ja ymmärtää arvojen ja elämäntapavalintojen merkityksen ohjausprosessissa
- K3 tukee *ohjaustoiminnallaan nuoren* hyvinvointia ja terveellisiä elämäntapoja, ymmärtää arvojen ja elämäntapavalintojen merkityksen ohjausprosessissa sekä kehittää ohjausta moniarvoisista lähtökohdista.
- ja
- T1 osaa kertoa *nuoren oikeuksista ja* lastensuojeluprosessista
- H2 osaa tarvittaessa kohdata ja tukea nuorta, joka on osallisena *kriisitilanteessa ja* lastensuojeluprosessista
- K3 osaa tarvittaessa kohdata ja tukea nuorta, joka on osallisena *kriisitilanteessa ja lastensuojeluprosessista, hyödyntää tietoa lastensuojeluprosessista sekä ohjata tarvittavan avun piiriin*

Osallisuuden tukeminen ja sosiaalinen vahvistaminen

Mahdollisuus osallistua ja kokemus osallisuudesta on hyvinvoinnin perusta. Osallisuus määritellään mahdollisuudeksi vaikuttaa, kokemukseksi olla osa yhteisöä - olkoon se lähiympäristö, koulu tai harrastusryhmä. Osallistuakseen omaa elämää koskevaan päätöksentekoon yksilö tarvitsee tietoa, taitoa ja tukea.

Muutosehdotus:

- Kriteeriin (s. 119):
- T1 käyttää *osallisuutta ja vaikuttamista* vahvistavia menetelmiä
- H2 käyttää erilaisia *osallisuutta ja vaikuttamista* vahvistavia menetelmiä
- K3 käyttää monipuolisesti erilaisia *osallisuutta ja vaikuttamista* vahvistavia menetelmiä

Kommunikaation ja viittomakielisen ohjauksen osaamisala:

Kommunikointikeinojen käyttö vuorovaikutuksen edistämässä

Lasten, nuorten ja perheiden moninaisuus sekä siitä seuraava kommunikoinnin moninaisuus voisi erityisesti tämän osaamisalan tutkinnon osissa tulla vahvemmin näkyviin. Jos perheessä on viittomakielinen lapsi tai lapsi, jolla on kuulo- tai jokin muu vamma, hänellä tulisi siitä huolimatta olla mahdollisuus osallisuuteen ja kommunikointiin muiden kanssa.

Muutosehdotukset:

- Ammattitaitovaatimus (s. 55-56) "Opiskelija osaa havainnoida ja käyttää olemuskieltä ja eleilmaisua vuorovaikutustilanteissa" on vaativa. Se voisi olla myöhemmin ammattitaitovaatimusten listalla.
  - Kriteeriin (s. 59):
- T1 käyttää *selkopuhetta ja tukiviittomia*
- H2 käyttää *selkopuhetta ja tukiviittomia* asiakkaan yksilölliset tarpeet huomioiden

19.10.2017

- K3 käyttää johdonmukaisesti ja varmasti *selkopuhetta ja tukiviittomia* asiakkaan tarpeet huomioiden ja
K3 hallitsee puheilmaisun ja *tukiviittomien* samanaikaisuuden sujuvasti
· Kriteeriin (s. 63):
H2 *kirjoittaa* selkeästi ja viestiä yksinkertaistaen

Lapsen kasvun, hyvinvoinnin ja oppimisen edistäminen

Tässä tutkinnon osassa tulee huomioida lasten moninaisuus sekä myös viittomakieliset lapset tai lapset, jotka käyttävät jotain muuta kommunikaatiokeinoa. Tämä liittyy erityisesti ammattitaitovaatimukseen "opiskelija edistää lapsen kielenkehitystä, ajattelu- ja ongelmanratkaisutaitoja".

Kommunikoinnissa tukea tarvitsevan oppilaan tai opiskelijan oppimisen edistäminen

Lasten, nuorten ja perheiden sekä kommunikoinnin moninaisuus tulee ottaa huomioon myös tässä tutkinnon osassa.

Muutosehdotukset:

- Kriteeriin (s. 50):
H2 edistää *yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa* oppimisympäristöissä
K3 edistää aktiivisesti *yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa* oppimisympäristöissä
- Kriteeriin (s. 53):
H2 toimii oppilaan/opiskelijan huoltajien ja lähipiirin valintoja kunnioittaen *ja tukien*
K3 toimii oppilaan/opiskelijan huoltajien ja lähipiirin valintoja kunnioittaen *ja tukien*

c) Valinnaiset tutkinnon osat

Kirkkohallitus pitää hyvänä, että valinnaisten tutkinnon osien osuus on kattava. Näin opiskelija voi täydentää osaamistaan käytännön työtilanteiden ja tarpeiden mukaan myös tutkinnon suorittamisen jälkeen työuran aikana.

Luonto- ja elämystoiminnan ohjaaminen

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset sekä niihin liittyvät kriteerit ovat vaativia. Mikäli luonto- ja elämystoimintaa voi toteuttaa myös pienimuotoisemmin (esim. luontopäiväkodissa), on kriteereitä muotoiltava toisin. Mikäli tämä ei ole mahdollista, ammattitaidon osoittamistavoissa on mainittava selkeästi, minkälaisesta toiminnasta on kyse ja minkälaisessa toimintaympäristössä ammattitaito voidaan osoittaa. Luonto-näkökulma painottuu myös vahvasti.

Muutosehdotukset:

- Ammattitaitovaatimuksissa (s. 100) turvallisuuskulma olisi hyvä olla heti toisena. Ammattitaitovaatimusta: "järjestää turvallista luonto- ja elämystoimintaa" ehdotetaan muokattavaksi muotoon: "järjestää *luonto- ja elämystoimintaa huomioiden turvallisuusasiat*".
- Kriteeriin (s.103):
H2 valitsee ja käyttää tavallisimpia *toimintaan soveltuvia* välineitä, tarvikkeita ja varusteita ja ohjaa kohderyhmää niiden käytössä
- Kriteeriin (s. 103):

19.10.2017

- K3 suunnittelee, valmistee ja toteuttaa tavoitteellisesti ja vastuullisesti retken ja yli vuorokauden kestävä leirin sekä vaelluksen työyhteisön tai työryhmän jäsenenä *ottaen huomioon toimintaympäristön ja kohderyhmän.*
- Kriteeriin (s. 104):
    - K3 suunnittelee ja ohjaa *osallistujan tai ryhmän kehitystasolle soveltuvaa* seikkailukasvatusta työryhmän jäsenenä osana luonto- ja elämästoimintaa ja
    - T1 käyttää tavallisimpia *toimintaan tarkoitettuja ja soveltuvia* välineitä ja menetelmiä
    - H2 valitsee seikkailukasvatukseen *tarkoitettuja ja soveltuvia välineitä sekä menetelmiä. Osa ohjata niiden käytössä ja tuntee toimintaan sekä välineisiin liittyvät turvallisuuskriteerit.*
    - K3 valitsee seikkailukasvatukseen *tarkoitettuja ja soveltuvia välineitä sekä menetelmiä. Otaa huomioon olosuhteet välineitä ja menetelmiä valitessaan ja osaa ohjata niiden käytössä ja tuntee toimintaan sekä välineisiin liittyvät turvallisuuskriteerit.*

Vapaaehtois- ja järjestötoiminnan ohjaaminen

Tämän tutkinnon osan kriteereissä keskitytään liikaa järjestötoimintaan. Vapaaehtoistoiminta voidaan nähdä palkattomana työnä ja palveluna, aktivismina tai vakavasti käytettynä vapaa-aikana. Vapaaehtoistoiminnan ohjaamista tapahtuu myös muualla kuin järjestöissä. Sitä toteuttavat seurakunnat, monet rekisteröidyt yhdistykset, yhteisöt, seurat ja säätiöt. Tärkeänä näyttäytyy myös itse organisoitu talkootyö ja muu suuriin organisaatioihin liittymätön vapaaehtoistoiminta.

Muutosehdotus:

- Ammattitaitovaatimusten kriteereitä tulisi täydentää näiltä osin puhumalla järjestöjen lisäksi muista toimijoista.
- Sivun 150 kriteerissä mainittua yhdistyslakia ei tarvitse erikseen mainita, keskeinen lainsäädäntö riittää.

Liikkumisen ohjaaminen

Tässä tutkinnon osassa tulee ottaa huomioon liikuntarajoitteiset lapset, nuoret ja aikuiset.

Lapsen ilmaisun ohjaaminen

Tämän tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavoissa mainitaan myös koulun ja nuorisotyön ympäristö. Tutkinnon osan otsikko, ammattitaitovaatimukset sekä niihin liittyvät kriteerit puhuvat kuitenkin vain lapsesta. Tutkinnon osassa on huomioitava kommunikaatioltaan monenlaiset lapset ja heidän tarpeensa.

Muutosehdotukset:

- Ammattitaitovaatimuksessa (s. 77) on selvennettävä, tarkoitetaanko tässä lapsella kaikkia alle 18-vuotiaita ja tulisiko sana nuori lisätä lapsen rinnalle.
- Ammattitaitovaatimus (s. 78-79) korostaa tarpeettomasti esityksen järjestämistä. Luovuuden vahvistaminen ja sen tukeminen ovat tärkeämpää kuin esityksen tekeminen.
- Ammattitaitovaatimuksessa (s. 81) Opiskelija arvioi ja kehittää toimintaansa myös tyydyttävän kriteereihin tulee lisätä vanhemmat ja työyhteisö: "Opiskelija...esiintyy tilanteeseen sopivalla tavalla toimiessaan lasten, *vanhempien ja työyhteisön* kanssa."

19.10.2017

Kommunikaation ja vuorovaikutuksen ohjaaminen Muutosehdotukset:

- Ehdotus ammattitaitovaatimukseen (s. 18):
  - järjestää asiakkaan toimintaympäristön sellaiseksi, että se *ylläpitää ja* kehittää hänen kommunikointi- ja vuorovaikutustaitojaan
  - ohjata työyhteisöä ja asiakkaan lähi-ihmisiä/lähipiiriä puhetta tukevan, täydentävän ja korvaavan muun kuin viitotun kommunikointikeinon (*viittomakielen, viitotun puheen ja tukiviittomien*) käytössä ja oppimisessa
- Ehdotus (s. 22) kaikkien kriteerin tasojen lisääminen: "järjestää *ympäristön (kuuluvuus, näkyvyys, valaistus)* asiakkaan tarpeiden mukaan"

Kommunikoinnissa tukea tarvitsevan aikuisen itsenäisen suoriutumisen ohjaaminen Muutosehdotukset:

- Kriteeriin (s. 29):
  - T1 ottaa työssään pääpiirteissään huomioon *kuulon alenemisen* ja aikuisten huonokuuloisuuteen liittyviä tekijöitä
  - H2 ottaa työssään huomioon *kuulon alenemiseen*, kuuroutumiseen ja aikuisten huonokuuloisuuteen liittyviä tekijöitä
  - K3 ottaa työssään monipuolisesti ja aktiivisesti huomioon *kuulon alenemiseen*, kuuroutumiseen ja aikuisten huonokuuloisuuteen liittyviä tekijöitä
- Kriteeriin (s. 33):
  - H2 toteuttaa turvallisesti asiakkaan perushoitoa annettujen *ottaen huomioon* itsemääräämisoikeuden
  - K3 suunnittelee työtään päivittäisten toimintojen ohjaamisessa ja avustamisessa *ottaen monipuolisesti huomioon* asiakkaiden turvallisuuden, toimintakyvyn ja toiveet sekä toiminnan tilat, välineet, materiaalit, kestävän kehityksen, taloudellisuuden ja
  - K3 toteuttaa turvallisesti ja asiakaslähtöisesti asiakkaan perushoitoa *ottaen aktiivisesti huomioon* itsemääräämisoikeuden

Jukka Keskitalo
Kansliapäällikkö

Pekka Huokuna
Kirkkoneuvos